

rijkswaterstaat bibliotheek
directie flevoland
postbus 600
8200 AP Lelystad

bx
76819

NOTA VAN TOELICHTING, BEHOORENDE BIJ HET ONTWERP
VOOR DE VERHOOGING DER ZEEWERINGEN LANGS DE NOORDKUST
VAN HET EILAND WIERINGEN.

De langs de noordkust van Wieringen gelegen zeedijken die met de overige zeeeringen langs die kust door het Rijk worden onderhouden en met ingang van 1 Januari 1922 tijdelijk in beheer en onderhoud zijn overgegaan van den Rijkswaterstaat naar den dienst der Zui-derzeewerken zijn, gaande van het oosten naar het westen, de volgende:

- a. de Noorder Oeverdijk, lang 570 M., kruinshoogte 5.00 M. + N.A.P., verdedigd door steen- en klinkerglooing tot 3.15 à 3.90 M. + N.A.P.;
- b. de Molgerdijk, bij a aansluitende, lang 525 M., kruinshoogte 4.15 M. + N.A.P., verdedigd door steenglooing tot 3.15 M. + N.A.P.;
- c. de Groene Molgerdijk, bij b aansluitende, lang 375 M., kruinshoogte 3.65 M. + N.A.P., buitenbeloop onverdedigd; vóór den dijk is voorland aanwezig, aan de zeezijde begrensd door de onder i te noemen kapglooing;
- d. de Bierdijk, lang 845 M., kruinshoogte over 350 M. lengte 5.40 M. + N.A.P., en over 495 M. lengte 4.00 M. + N.A.P., buitenbeloop onverdedigd; op eenigen afstand vóór den teen van den dijk bevindt zich een houten paalscherm dat tot 2.70 M. + N.A.P. reikt;
- e. de Rinkewielsdijk, lang 630 M., kruinshoogte 5.10 M. + N.A.P., buitenbeloop met steenglooing verdedigd tot 3.10 M. + N.A.P.;
- f. de Marskedijk, bij e aansluitende, lang 2720 M., kruinshoogte over 400 M. lengte 5.10 M. + N.A.P. en overigens 3.65 à 3.90 M. + N.A.P.; buitenbeloop in twee vakken,

resp. 140 en 210 M. lang, met steenglooiing verdedigd tot resp. 3.10 en 2.80 M. + N.A.P.; overigens is het buitenbeloop onverdedigd, doch over 1610 M. lengte wordt het gedekt door een houten paalscherm reikende tot 2.60 à 2.75 M. + N.A.P., terwijl over ± 700 M. lengte een breed voorland (het Normerven) aanwezig is.

Overigens wordt de zeewering langs de noordzijde van het eiland gevormd door de van nature aldaar aanwezige hoge gronden. Deze hoge gronden reiken op twee plaatsen tot aan de hoogwaterlijn, te weten:

- g. het Hooge land van Stroe gelegen tusschen en aansluitende bij de sub d en e genoemde dijken, en
- h. het Westerlanderklief tusschen de z.g. Singelrug en het aansluitingspunt van den afsluitdijk tusschen Wieringen en den vasten wal van Noordholland.

Deze beide gedeelten zeewering worden door steenglooiingen, reikende bij g tot 2.50 M. + N.A.P. en bij h van 2.30 tot 3.75 M. + N.A.P., verdedigd; een gedeelte van het Hooge land van Stroe ter lengte van ongeveer 360 M. is echter niet van steenglooiing voorzien, doch wordt gedekt door een houten paalscherm reikende tot 2.70 M. + N.A.P.

Tusschen de sub c en d genoemde dijken, en ter weerszijden daarbij aansluitende, ligt het hooge land van Vartrop, dat van de zee gescheiden is door een breed en laag gelegen voorland, de z.g. Kompen, waarlangs

- 1. een kapglooiing, lang 1210 M., reikende tot 2.35 M. + N.A.P.

Tusschen den Marskedijk en het Westerlanderklief ligt het z.g. Woudstrand, een laagte welke diep het land in dringt; om deze laagte vormen aan de oost- en westzijde hoge gronden de zeewering, terwijl aan de zuidzijde van het Woudstrand een tot 3.25 M. + N.A.P. reikend smal inlaagdijkje aanwezig is om te beletten dat het vloedwater bij hoge stormvloed in de lage landen langs de zuid-

kust van het eiland (de Hoelmerkoog enz.) zou vloeien.

Zoowel de Kompen als de lage landen rondom het Woudstrand loopen bij stormvloed onder.

Zooals uit de voorgaande korte beschrijving blijkt, bestaan de zeeweringen langs de noordkust van het eiland uit verschillende zeer uiteenlopende typen. Blijkbaar zijn de werken in den loop der jaren aangelegd naar gelang van de behoefte in verband met den aanval der zee op de kust. Later zijn verschillende zeeweringen gewijzigd: de kapglooiing bij Vartrop bij voorbeeld is aangelegd ter vervanging van een vroeger daar aanwezig paalscherm; de Rinkewielsdijk werd voorheen door een paalscherm in plaats van door eene steenglooiing met voorberm verdedigd. Eenige zeedijken zijn ook verhoogd: zoo de Oeverdijk (na den stormvloed van Januari 1916) van dp. 0 tot dp. 4; de Rinkewielsdijk over de geheele lengte (in 1920), de Marskedijk (in 1921) van dp. 51 + 50 M. tot dp. 65 + 50 M., welke beide verhoogingen door den Rijks-waterstaat, die toenmaals de zeeweringen op Wieringen beheerde, werden uitgevoerd ter voorziening tegen de werkeloosheid op Wieringen en vooruitlopende op de thans voorgestelde werken; de Bierdijk (in 1922) van dp. 23 + 25 M. tot dp. 26 + 75 M. door den dienst der Zuiderzeewerken.

Terwijl de uitgevoerde verhooging van een gedeelte van den Bierdijk geheel past in het thans overgelegde plan, is zulks niet het geval met de verhooging van den Rinkewielsdijk en den Marskedijk, doordat toen deze werken zouden worden uitgevoerd, nog niet met juistheid bekend was op welke hoogte de kruinen moesten worden gebracht. De bedoelde vakken liggen nog te laag en hunne definitieve ophooging is in het plan begrepen.

Ten aanzien van de voor de te verhoogen of nieuw

aan te leggen dijken aan te nemen kruinshoogten is bij de samenstelling van het ontwerp het volgende overwogen:

Hoewel de verhooging der waterkeeringen langs de noordzijde van Wieringen zich thans feitelijk zou kunnen bepalen tot hetgeen noodig is in verband met de verhooging welke de stormvloedstanden zullen ondergaan ten gevolge van de afsluiting van het Amsteldiep, is het toch rationeel te achten, en heeft het dan ook van den aanvang af in de bedoeling gelegen, deze waterkeeringen reeds dadelijk te brengen op de afmetingen welke zij zullen moeten verkrijgen na de volledige afsluiting der Zuiderzee. Hierdoor wordt toch voorkomen dat later weder een nieuwe verhooging en verzwaring der waterkeeringen zou moeten plaats vinden, hetgeen kostbaarder zou zijn dan het in eens tot stand brengen der verhooging tot de volle hoogte.

Zoolang het Verslag der Staatscommissie in zake hooge waterstanden in verband met die afsluiting nog niet is verschenen, is intusschen nog niet met juistheid bekend welke verhooging de stormvloedstanden na de volledige afsluiting der Zuiderzee zullen ondergaan. Waar echter aan de onderzoekingen der Staatscommissie door den dienst der Zuiderzeewerken wordt medegewerkt, kan thans wel met vrij groote waarschijnlijkheid worden aangenomen dat men aan den veiligen kant is wanneer de hoogste te verwachten stormvloedstand na de afsluiting wordt gesteld op 3.60 M. + N.A.P. nabij de oostpunt van Wieringen, naar het westen toe afnemende tot 3.50 M. + N.A.P. nabij de westpunt van het eiland. Bij deze hoogten zal dan, wanneer de eisch wordt gesteld dat bij den hoogsten stormvloed de golven niet over de kruin der zeeeringen zullen slaan,

nog zijn te voegen de hoogte van den grootsten golfoploop welke op de verschillende punten in verband met de plaatselijke omstandigheden kan worden verwacht.

Ten aanzien van den hoogsten tot dusver langs de dijken op Wieringen waargenomen golfoploop zijn een aantal gegevens verzameld, waaruit blijkt dat deze heeft bedragen:

bij den Oeverdijk	2.15 M.	(bij den storm van 12/13 Maart 1906)
" " Rinkewielsdijk	2.10 M.	(" " " van 13/14 Januari 1916)
" " Marskedijk	1.45 M.	(" " " van 2/3 December 1917).

Hierbij is in aanmerking te nemen dat buiten de genoemde dijken, en in het algemeen langs de noordzijde van Wieringen een uitgestrekte plaat - de Breehorn - wordt aangetroffen, welke bij laagwater grootendeels droogvalt en waarop de waterdiepte bij de aangegeven stormvloedden niet meer bedroeg dan + 2.60 M. (bij den Oeverdijk 3.50 M.), en dat voorts langs den teen van den Marskedijk een paëlscherm aanwezig is, waardoor de kracht van den golfaanval op den dijk aanmerkelijk wordt verminderd.

Verder moet nog in aanmerking worden genomen dat de hoogste waterstand welke tijdens de genoemde stormen werd waargenomen aan de peilschaal te Den Oever (zijnde 2.11 M. + N.A.P. in Januari 1916 en 2.13 M. + N.A.P. in December 1917), niet de hoogste stand is, welke aldaar thans onder de ongunstigste omstandigheden kan worden verwacht en blijkens een globale berekening op 2.40 à 2.45 M. + N.A.P. is te stellen (tijdens den storm van 23/24 December 1894 werd hier o.a. een stand waargenomen van 2.33 M. + N.A.P. terwijl bij den storm van Februari 1825 de hoogste stand vermoedelijk 2.35 M. + N.A.P. was), terwijl voorts na afsluiting der Zuiderzee in verband met de grootere water-

diepte welke dan bij stormvloed buiten de dijken zal worden aangetroffen, ook de golfoploop iets hooger zal worden.

In verband met een en ander is aangenomen dat de golfoploop welke na de afsluiting der Zuiderzee onder de ongunstigste omstandigheden zal kunnen voorkomen zal bedragen bij den Oeverdijk van 2.70 tot 2.40 M., en bij de meer westelijk gelegen dijkvakken van 2.25 M. tot 1.80 M., al naar gelang van de ligging van het betrokken dijkvak, de diepte vóór den dijk, de aanwezigheid van een paelscherm enz., in verband waarmede dan, ook in aanmerking nemende dat op eenigen afstand achter deze waterkeeringen een vrij hooge en op de meeste plaatsen tot ver boven stormvloedshoogte reikende keileem-rug aanwezig is, welke een tweede waterkeering vormt voor de achtergelegen lage polderlanden langs de zuidkust van het eiland, zoodat de gevolgen van een eventueele overstorting van vloedwater, of zelfs van een doorbraak, hier minder erg zouden zijn dan bij een door de open zee gelegden afsluitdijk. Als toekomstige kruinshoogte is aangenomen:

voor den Oeverdijk	van 6.30 tot 6.00 M. + N.A.P.
" " Molgerdijk	" " 5.85 " " "
" " Bierdijk	" " 5.40 " " "
" " Rinkewielsdijk	" " 5.70 " " "
" " Marskedijk zonder paelscherm	5.75 " " "
" " " met	" " 5.60 " " "
" " " achter de Normerven	5.40 M. + N.A.P.
" " hierna te noemen nieuwen Normerdijk van	5.75 M. + N.A.P.

Intusschen zal met een verhooging der bestaande dijken tot de genoemde hoogten de doorgaande waterkeering op Wieringen nog niet zijn verzekerd.

Op twee plaatsen namelijk , bij Stroe en langs het Woudstrand, liggen de hoge gronden te laag, om de na de afsluiting mogelijk te verwachten hoogste stormvloedstanden te kunnen keeren, terwijl in hetzelfde geval verkeeren de aansluitingen der bestaande zeedijken aan de hoge gronden, zoodat die dijken op die punten na de afsluiting achterwaarts zouden kunnen worden.

De hoge gronden van Stroe liggen weliswaar hoog genoeg voor de thans voorkomende hoogste vloedstanden, doch uit de situatietekening, waarop de hoogtelijn van 3.80 M. + N.A.P. is aangegeven, blijkt, dat op dit peil, overeenkomende met 0.20 tot 0.30 M. boven de aangenomen maximum stormvloedhoogte na de afsluiting der Zuiderzee, geen doorgaande keering aanwezig is, zoodat wanneer onverhoopt een dergelijke waterstand zou optreden, het water over de hoge gronden heen naar de lager gelegen zuidelijke polderlanden zou kunnen stroomen. Om dit te voorkomen, zou men volgens de lijnen A B en C D (zie de situatie tekening), dus volgens den kortsten afstand tusschen de hoogtelijnen van 3.80 M. + N.A.P., kaden kunnen leggen, doch een dergelijk tracé zou een groot aantal schadesnijdingen veroorzaken, hetgeen de onteigeningskosten der benodigde gronden aanzienlijk zou verhoogen; bovendien worden dan eenige boerenhofsteden buitengedijkt, hetgeen evenzeer bezwaar zou opleveren.

Het verdient daarom de voorkeur, langs den buitenrand der hoge gronden eene kade te leggen, en deze in de nabijheid van dp. 39 door eene dwarskade met de hooger gelegen terreinen te verbinden.

Ten zuiden van het Woudstrand is evenmin eene doorgaande waterkeering op de nieuwe stormvloedshoogte aanwezig. Men zou hierin kunnen voorzien door het tot 3.25 M. keerende inlaagdijkje te verhoogen en te verzwaren,

en het voor zooveel noodig aan de westzijde tot de genoemde hoogtelijn en aan de oostzijde tot den Marskedijk door te trekken, doch dan blijft tusschen het Woudstrand en dezen inlaag een diepe inham bestaan, waarin het water bij stormvloed na de afsluiting der Zuiderzee veel hooger zou worden opgejaagd dan thans het geval is, zoodat alsdan eene veel grootere oppervlakte van het terrein dan thans onder water zou worden gezet, en ook eenige woningen overlast van water zouden ondervinden, hetgeen tot moeielijkheden met de eigenaren of gebruikers dier erven zou kunnen leiden.

Men kan daarom beter tusschen de hooge gronden van het Westerlanderklief en het westelijk uiteinde van den Marskedijk een nieuwen zeedijk, in het volgende de Normerdijk te noemen, aanleggen. Door dit te doen wordt tevens een beneden dagelijksch hoogwater gelegen gedeelte van het Woudstrand tot eene oppervlakte van ongeveer \pm 30 H.A. ingedijkt. Ten behoeve van deze en van de thans op het Woudstrand afwaterende gronden zal dan een duiker in den nieuwen dijk moeten worden gelegd. Hoewel de aldus ingepolderde grond wegens de geaardheid (keileem) en de lage ligging van den bodem voor den landbouw wellicht minder geschikt zal blijken, zal er in ieder geval zeer goed rietland van gemaakt kunnen worden.

Bij de hooge gronden van Vartrop bestaat eveneens de kans, dat de later hooger oploopende vloed en eene grootere oppervlakte zullen overstroomen dan thans het geval is; waar echter deze gronden tamelijk steil zeewaarts afholden, zal de vergrooting van het inundatiegebied slechts gering zijn, zoodat hier geen bijzondere maatregelen vereischt worden. Alleen zal het wenschelijk zijn om de aldaar aanwezige kap-

glooiing eenigszins te verhoogen, ten einde te voorkomen dat de Kompen bij een stormvloed van matige hoogte spoediger zal onderloopen dan thans het geval is.

Voorzieningen tegen achterloopsheid zullen moeten worden getroffen aan het westelijk uiteinde van den Molgerdijk en aan de twee uiteinden van den Bierdijk. Bij dezen laatstgenoemden dijk is aan het oostelijk einde reeds een dwarsdijkje aanwezig dat de zeewering met de achtergelegen hooge gronden verbindt, de kruinshoogte van dit dwarsdijkje is echter geheel onvoldoende.

De typen der dwarsprofielen van de ontworpen dijkverhoogingen zijn voorgesteld op de hierbijgaande teekening.

Bij het vaststellen van deze typen is er in het algemeen naar gestreefd, de kosten der verhoogingen zoo laag mogelijk te houden zonder aan het weerstandsvermogen tegen den later op de zeeweringen te verwachten golfaanval te kort te doen. Waar het eenigszins mogelijk bleek, zijn de verhoogingen zoodanig ontworpen, dat de uit te voeren grondwerken geheel binnen de bestaande grenzen der Rijkseigendommen kunnen geschieden, zulks ten einde onteigening van gronden tot het hoog noodige te beperken.

Voorts is bij het ontwerp het volgende in acht genomen:

Het met steen bekleede buitenbeloop van den Oeverdijk wordt over het eerste gedeelte, waar het buitenbeloop eenigszins steil staat (profiel I A) onder 3 tot $3\frac{1}{2}$ op 1 opwaarts doorgetrokken; de steenbekleding wordt aldaar verbreed tot 0.20 M. boven de maximum stormvloeds hoogten, dus tot 3.80 M. + N.A.P.

Boven de steenglooiing, en daarvan gescheiden door een gewapend-betonplank zwaar 0.40 X 0.08 M. wordt eene

klinkerbestrating

klinkerbestrating in klei aangebracht, reikende tot 0.30 M. boven de betozplank (verticaal gemeten).

Bij het overige gedeelte van den Oeverdijk (profiel I B), bij den Molgerdijk (profiel II) en den Rinkewielsdijk (profiel VII) alsmede bij het 140 M. lange gedeelte Marskedijk I dat bij den Rinkewielsdijk aansluit, is, ter besparing van grondverzet en steenglooiing, voor de verhooging het dijksdype met verhoogden buitenberm gekozen. De kruinlijn van den berm ligt op 3.00 M. + N.A.P.; de berm is 5.00 M. breed en loopt landwaarts onder 10 op 1 tot 3.50 M. + N.A.P. op, alwaar hij bij het onder 3 op 1 hellende buitenbeloop aansluit.

Bij het Hooge land van Stroe (profiel VI), waar men niet zoo sterk in de aanlegbreedte beperkt is als bij de overige zeekeringen, is de breedte van den berm op 15 M. vastgesteld en de dwarshelling 20 op 1 gekozen. De eigenlijke waterkeering krijgt in verband hiermede meer het karakter van eene kade.

Achter de kapglooiing, de paalschermen en het Normerven blijven de buitenbelopen onbekleed. Dit is het geval bij den Groenen Molgerdijk (profielen III A en III B), den Bierdijk (profiel V) en den Marskedijk (profielen VIII A, VIII B en VIII D.) De helling van het buitenbeloop is in verband hiermede op $4\frac{1}{2}$ op 1 vastgesteld; bij den Bierdijk, waar de ophooging op het buitenbeloop eerst bij 2.00 M. + N.A.P. of hooger aanvangt, is de helling zooveel mogelijk tot 4 op 1 teruggebracht.

Bij het 210 M. lange gedeelte van den Marskedijk benoorden het Normerven (profiel VIII C), dat niet door een paalscherm beschut wordt, en daarom van eene steenglooiing voorzien is, werd in dit plan de verhooging zoodanig ontworpen, dat de kruin

kruin in eene lijn met die van het overige gedeelte van den Marskedijk komt te liggen.

De kruinsbreedte van alle dijken bedraagt 2.00 M.; het binnenbeloop helt onder 2 op 1. Een 5 M. breede binnenberm wordt op 1.75 tot 2.00 M. + N.A.P. aangelegd (behalve langs een gedeelte van den Marskedijk, waar reeds een binnenberm op ongeveer 1.00 M. + N.A.P. aanwezig is), met een bermbelooop hellende onder 2 : 1.

Langs den Molgerdijk loopt de hoofdverkeersweg van het eiland Wieringen over den bestaenden binnenberm. Aangezien deze berm in verband met de verhooging van den dijk landwaarts verbreed moet worden, zal ook de weg dienovereenkomstig moeten worden verlegd. De breedte van den binnenberm is aldaar op 7 M. gebracht; de klinkerbeharding is op 3 M. breedte ontworpen met strooken ter weerszijden van grindbeharding elk breed 0.75 M.

Bij het vaststellen van de bovenomschreven afmetingen en hellingen is verondersteld, dat de thans aanwezige paalschermen, die als onderdeel van de zee-wering van veel nut zijn gebleken, in stand worden gehouden. Voor zoover deze wegens ouderdom in slechten staat verkeerren, worden zij geleidelijk door schermen van gewapend beton vervangen; het eerste gedeelte, ter lengte van ongeveer 108 M., dat daartoe in aanmerking kwam, is in dit jaar gemaakt.

De kapglooiing bij Vartrop (profiel IV) wordt volgens het ontwerp verhoogd tot 2.70 M. + N.A.P., met eene kruinsbreedte van 1.00 M., een buitenbeloop hellende onder $2\frac{1}{2}$ op 1 en een binnenbeloop hellende onder $1\frac{1}{2}$ op 1. Aan de binnenzijde loopt een beharde weg, die ten gevolge van de verhooging der kapglooiing eenige Meters binnenwaarts moet worden verschoven.

De steenglooiing langs het Westerlander Klief

(profielen X^A en X^B) zal volgens het ontwerp worden verhoogd tot 3.50 M. + N.A.P., op welke hoogte eene 2.00 M. breede steenstrook aansluit; de langs den buitenrand der hooge gronden aanwezige verharde weg wordt binnenwaarts verplaatst, verkrijgt eene kruinsbreedte van 2.50 M. en wordt verhard met klinkers in klei gestraat. De kruinlijnen van den weg liggen op 3.70 M. + N.A.P.

Zowel bij het Hooge land van Stroe als bij het Westerlanderklief wordt er op gerekend, dat bij hooge stormvloeden het water gedurende een korten tijd over den weg heenspoelt.

Waar deze wegen voor het verkeer van geheel ondergeschikt belang zijn (zij dienen in hoofdzaak voor het vervoer van het in den zomer langs de zeeeringen gevischte wier en als toegang tot de langs de kust gelegen landerijen), behoeft zulks geen bezwaar op te leveren. Trouwens, bij de thans ter plaatse bestaande wegen gebeurt hetzelfde bij hooge vloed.

De nieuwe Normerdijk (profiel IX) over het Woudstrand is ontworpen met een hoogen buitenberm op 3.00 tot 3.70 M. + N.A.P. gelegen, ter breedte van 7.00 M. Het met steenglooing verdedigde waterbeloop helt gemiddeld onder ruim 2 op 1, het met gras bekleede bovenbeloop onder 3 op 1. Op den buitenberm ligt eene steenstrook van natuursteen breed 1.00 M. en daarbij aansluitende eene strook klinkerbestrating in klei eveneens breed 1.00 M. De kruin ligt op 5.75 M. + N.A.P. en is 2.00 M. breed. Het binnenbeloop helt onder 2 op 1; op 2.00 M. + N.A.P. is een 5 M. breede binnenberm aanwezig afwaterend hellende onder 20 op 1.

Indien de bovenomschreven werken worden uitgevoerd overeenkomstig de voorgestelde afmetingen, zullen

len zij voor een groot deel zonder onteigening tot stand kunnen komen. Zoo zullen de verhoogingen van den Oeverdijk tot dp. 4, van den Molgerdijk van dp. 6 tot dp. 11, van den Bierdijk tot dp. 31, van den Rin-kewielsdijk tot dp. 53 en van den Marskedijk tusschen dp. 54 + 50 en dp. 79 zonder onteigening kunnen geschieden. Voor de overige gedeelten zullen min of meer breede strooken der langs de werken gelegen gronden moeten worden aangekocht.

De voor de werken benoodigde specie zal door ont-graving van elders gelegen terreinen moeten worden verkregen, daar het gebruik van baggerspecie hier wegens den grooten afstand tot het naastbijgelegen vaarwater, behoudens wellicht enkele uitzonderingen nabij de eindpunten van het werk uitgesloten moet worden geacht.

De bijlevering van de betrekkelijk geringe hoeveelheden specie, benoodigd voor de verhooging der dijken van waterkeeringen langs het oostelijke deel van het eiland zal het best aan de betrokken aannemers kunnen worden overgelaten, die daarvoor in de nabijheid gelegen gronden kunnen aankopen of op andere wijze in gebruik verkrijgen.

Het westelijk deel van den Marskedijk zal kunnen worden verhoogd met specie, te ontleenen aan het Normerven, dat met het oog op latere uitgraving ten behoeve van dijksverhoogingen in 1921 door het Rijk daartoe opzettelijk is aangekocht.

Voor den aanleg van den nieuwen Normerdijk waarvoor een belangrijke hoeveelheid grond noodig zal zijn, zal de specie het best kunnen worden ontleend aan het nabijgelegen Westerlander Klief, dat grootendeels uit keileem bestaat.

Wanneer te zijner tijd de ontworpen spoorweg over

den afsluitdijk van het station Anna-Paulowna over Wieringen naar Friesland tot uitvoering komt, zal ten behoeve van dezen spoorweg, die bij de kruising met het Amsteldiep moet worden aangelegd op den ter hoogte van ± 4 M. + N.A.P. gelegen binnenberm van den afsluitdijk ter plaatse van het veel hoger gelegen Westerlander Klief eene ingraving van verscheidene meters diepte moeten worden gemaakt, waarbij eene groote hoeveelheid grond beschikbaar zal komen. Het ligt nu voor de hand, om de keuze van plaats en wijze van ontgraving van de voor den aanleg van den Normerdijk benoodigde specie niet aan den aannemer van dat werk over te laten, doch zoodanig te bepalen, dat de uitgraving later dienstig kan worden gemaakt aan den spoorwegaanleg.

Blijkens de situatietekening is hiermede bij het ontwerp rekening gehouden, en is onder de uit te voeren werken ook opgenomen het maken van de bovenbedoelde ingraving door het Westerlander Klief met enkele daarmede in verband staande werken.

Voor den toekomstigen spoorweg is daarbij aangehouden het voorloopige ontwerp dat hiervoor in overleg met den dienst der Zuiderzeewerken werd opgemaakt door den daartoe door den Raad van Toezicht op de spoorwegdiensten aangewezen Hoofdingenieur VAN OYEN.

Voor zooveel de voor de uitvoering der werken noodige gronden niet reeds in eigendom aan het Rijk toebehooren, wat o.a. het geval is met een gedeelte van het terrein van het Westerlander Klief (de voormalige Quarantaineplaats), dat thans bij het Departement van Marine in gebruik is ten behoeve van een bergplaats van springmiddelen, zullen die gronden moeten worden aangekocht, en eventueel door onteigening moeten worden verkregen.

Waar het hier geldt het verkrijgen van onroerende zaken ten behoeve van den aanleg van dijken, zal de onteigening op grond van art. 62 der Onteigeningswet kunnen geschieden krachtens een daartoe strekkend Koninklijk Besluit.

Omtrent het in gebruik overnemen van een gedeelte van het Marineterrein op het Westerlander Klief zal met het Departement van Marine moeten worden overlegd, welk overleg vermoedelijk wel geen groote bezwaren zal ontmoeten.

